

БІЗНЕС-СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток підприємств – це структурно-функціональне поєднання речово-просторово-часових чинників, основними з яких є засоби і предмети праці та сама праця, які шляхом використання технологій і різних організаційно-управлінських композицій з врахуванням умов і обставин забезпечують створення нового продукту, який є мірилом розвитку, основою кількісно-якісних змін в економічному, соціальному та екологічному становищі господарюючого суб'єкта. Проте життєво стверджуюча концепція передбачає, що повноцінним є розвиток тільки за умови органічного синтезу і збалансованості бізнесового, соціального та екологічного елементів системи розвитку.

Економічна складова концепції розвитку базується на теорії максимального потоку сукупного доходу Хікса-Ліндаля, який може бути досягнуто за умови, принаймні, збереження сукупного капіталу, за допомогою якого він одержується [2]. Концепція передбачає оптимальне використання обмежених ресурсів шляхом застосування екологобезпечних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, включаючи добування і переробку сировини, виробництво затребуваної соціумом екологічно чистої продукції, утилізацію та переробку відходів, а за відсутності технологій їх використання - безпечне зберігання.

Соціальна складова розвитку орієнтована на людину і спрямована на збереження стійкості соціальних та культурних систем. Важливим аспектом цього підходу є справедливий розподіл благ, збереження та примноження за рахунок світового різноманіття культурного надбання. У рамках концепції соціального розвитку людина вже є не об'єктом, а суб'єктом розвитку і по суті основним його рушієм, який, через бізнес, забезпечує свою життєдіяльність.

Екологічний, тобто життєдайний розвиток покликаний забезпечувати збалансованість функціонування біологічних і фізичних природних систем. Особливе значення мають екосистеми, від яких залежить глобальна стабільність усієї біосфери. Екологічна складова розвитку повинна спрямовуватися на збереження здатності екосистем до самовідновлення і динамічної їх адаптації до змін, зумовлених зростаючим попитом на життєво необхідні продукти.

Отже, розвиток – це складна соціально-еколого-економічна система, в якій кожна складова це комплекс взаємопов'язаних чинників про складність управління яким може свідчити поява різних напрямів наукових досліджень та навчальних дисциплін: економічний аналіз, аналіз господарської діяльності, економіка природокористування, екологічний аудит, соціальна відповідальність тощо. Результативність управління розвитком, як надскладної системи, можна

підвищити за рахунок розгляду його складових у взаємозв'язку і взаємообумовленості, що покликаний забезпечити бізнес-соціальний аналіз.

Основні напрями і методи бізнес-соціального аналізу діяльності підприємства залежать від обраної стратегії його розвитку, яка може передбачати повніше задоволення запитів ринку; гармонію інтересів як соціальних груп, так і економічних викликів; вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем, зумовлених кризами тощо.

З врахуванням особливостей управління розвитком підбирається система індикаторів макро-, мезо- і мікрорівня [3], необхідна інформація [1] та методи оцінки впливу чинників на формування величини і характеру зміни показників [4]. Зауважимо, що крім традиційних методів, з допомогою яких досліджуємо детерміновані й стохастичні зв'язки, ширшого застосування набувають методи гнучкого управління, які допомагають приймати управлінські рішення в умовах наростання ризиків та невизначеності. До них можна віднести: герменевтику – розроблення управлінських рішень, що базуються на експертних судженнях тобто досвіді, спогляданні та нестрогих роздумах; жива методологія – креативний підхід компетентних осіб до оцінки ситуації і розробки нового бачення розвитку, яке на початку аналізу не можна було передбачити; сценарна методологія – розробка варіантів вирішення ситуації з врахуванням можливих змін об'єкта дослідження; vision-методологія – конструювання образу, можливих дій з набором визначальних ознак – саме такими бачимо розвиток системи через певний час. Використання таких методів орієнтує менеджмент на можливі зміни в умовах непередбачуваності розвитку економіко-соціально-екологічної ситуації, яка характерна сьогодні не тільки для України, а й для інших країн.

Отже, бізнес-соціальний аналіз спрямований на дослідження стану, структури, взаємозв'язків і взаємозалежностей між економічною, соціальною та екологічною складовими розвитку підприємства для розробки заходів з підвищення ефективності його функціонування.

Література

1. Єрмаков О.Ю. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Київ: ЦП Компринт, 2015. 191 с.
2. Концепти інноваційного розвитку підприємництва: / за заг. ред. д. е. н., проф. Храпкіної В. В.; Київ: Інтерсервіс, 2018. С. 227.
3. Краєвський В.М., Костенко О. М. Індикатори управління діяльністю господарюючого суб'єкта. Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітико-прогнозні тренди: монографія /за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: ЦП Компринт, 2018. С. 76 – 95.
4. Савчук В.К. Парадигма аналітичного обґрунтування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств. Стратегія економічного розвитку суб'єктів аграрної сфери: актуальні питання науки і практики: монографія /за ред. В.С. Лукача. Ніжин: П.П.Лисенко М.М., 2017. С. 229 -244.